

राहुलगान्धिनः समुदायविशेषस्योपरि टिप्पणी मालक्ष्य लोकसभायां विरोधं प्रकटितवन्तः भाजपानेतारः

हिमसंस्कृतवार्ताः । भाजपानेतारः राहुलगान्धिनः समुदायविशेषस्योपरि टिप्पणी मालक्ष्य लोकसभायां विरोधं प्रकटितवन्तः। वार्ताहरैः सह संवादे भाजपा-सांसदः बांसुरी स्वराजः आरोपितवती यत् राहुल- गान्धिना तुष्टिकरणस्य राजनीति प्रोत्साहयितुं एतादृशः आलापः कृतः। अपरत्र श्रीगान्धिना आरोपाणां निराकरणं कुर्वता कथितं यत् तस्य टिप्पण्यः भाजपायाः कृते आसन् न तु कर्त्याचत् समुदायविशेषस्य कृते।

राज्यसभा अध्यक्षः जगदीप धनखडः संसदीयसत्रे विपक्षस्य आचरणं प्रति निराशां प्रकटितवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः - प्रवीण कुमारः राज्यसभा अध्यक्षः जगदीप धनखरः ह्यः संसदीयसत्रे विपक्षस्य आचरणं प्रति निराशां प्रकटितवान्। सत्रस्य समाप्तेः अनन्तरं समापनभाषणे धनखडमहोदयः विपक्षस्य नेतारं सदनस्य वेल-आगमनं संसदीय आचरणस्य शिष्टाचारस्य च अपमानं इति वर्णितवान्। सदनं विचार-विमर्श- संवाद- विमर्शमन्दिरम् इति वर्णयन् सः अपि अवदत् यत् सदनस्य सदस्याः तस्य आचरणस्य अनुकरणं कुर्वन्तु इति अपेक्षा अस्ति। उपराष्ट्रपति सूचितवान् यत् राष्ट्रपतेः सम्बोधनस्य धन्यवादप्रस्तावे ७६ सदस्याः भागं गृहीतवन्तः, यत्र १९ नवनिर्वाचितसदस्यानां प्रथमभाषणं च अभवत्।

सर्वकाराय निर्देशं दातुं दीपस्तम्भमिव अस्ति संविधानम् - प्रधानमंत्री

हिमसंस्कृतवार्ताः ०४ जुलाई । प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदी गतदिने काङ्ग्रेसदलम् आक्षिप्तवान् यत् एतत्कालं संविधानविरोधिदलमस्ति। राज्यसभायां संसदः संयुक्तसम्मेलने राष्ट्रपतिनः द्रौपदीमुर्मुर्यायाः अभिभाषणस्य धन्यवादप्रस्तावस्य प्रत्युत्तरे असौ आरोपितवान् यत् काङ्ग्रेस-पक्षस्य मनोवृत्तिः अनुसूचितजातिम्, अनुसूचितजनजातिम् अन्यवञ्चितवर्गान् च विरोधं करोति इति। विपक्षदलं पूर्वराष्ट्रपतेः रामनाथ कोविन्दस्य अपमानम् अकरोत् इति अपि आरोपितवान्, अपि च राष्ट्रपति-द्रौपदी- मुर्मू-वर्यायाः अपमानाय अपि विपक्षीदलेन सर्वविधप्रयासः क्रियते इति अवाचत्। श्री मोदी अग्रे अवदत् यत् संविधानम् न केवलं लेखानां सङ्ग्रहणमस्ति, अपितु तस्य भावाः शब्दाः च

सर्वकारस्य कृते बहुमूल्ययुताः सन्ति इति। सः अवदत् यत् संविधानम् सर्वकाराय निर्देशं दातुं दीपस्तम्भः अस्ति इति। बाबासाहेब भीमराव अम्बेडकरवर्यस्य योगदानस्य प्रशंसां कुर्वन् प्रधानमंत्री अवदत् यत् संविधानस्य पञ्चसप्ततिः वर्षाणि आगच्छन्ति इति। तृतीये कार्यकाले एन्. डी. ए. सर्वकारस्य दूरदृष्टेः विषये श्रीमोदी अवदत् यत् दारिद्र्यं विरुद्धं युद्धं सर्वकारस्य प्रमुखकार्यम् भविष्यति तथा च देशः निर्धनात् विजयी भविष्यति इति। यदा प्रधानमन्त्रिणः वक्तव्यं प्रचलन् आसीत् तदा काङ्ग्रेस, डी. एम्. के., टी. एम्. सी., आम आदमी पार्टी, आर. जे. डी., इत्यादीनि विपक्षदलानि कोलाहलं कृत्वा सदनमध्ये प्रविष्टवन्तः। अध्यक्षः जगदीप धनखडः तान् स्वस्थानानि पुनः ग्रहीतुं पृष्टवान्। पश्चात् विपक्षदलानि सभातः बहिर्गतानि। उत्तरप्रदेशस्य हाथरस-नगरे ह्यः दुःखदघटनायां मृतानां जनानां कृते सभया श्रद्धाञ्जलिः प्रदत्ता। अध्यक्षः जगदीप धनखडः अवदत् यत् अस्यां घटनायां प्राणहानिः क्षतयः च दुर्भाग्यपूर्णानि च सन्ति इति। सः अवदत् यत्, व्रणितेभ्यः चिकित्सासाहाय्यं प्रदातुं सर्वे आवश्यकोपायाः च विधीयन्ते । सः अवदत् यत् अधिकारिणः विषयस्य अन्वेषणार्थं समितेः निर्माणं कृतवन्तः।

हाथरस-दुर्घटना : हाथरससर्वकारीचिकित्सालये पीडितैः सह मेलनं कृतवान् उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथः

हिमसंस्कृतवार्ताः । उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथः अद्य हाथरससर्वकारीचिकित्सालये दुरापन्नायां

दुर्घटनायां पीडितैः सह मेलनं कृत्वा मन्त्रिभिः मुख्यसचिवेन च मनोजकुमारसिंहेन सह समिक्षोपवेशनं कृतवान्। मुख्यमंत्री घटनास्थलं अपि गतवान्। अस्मिन् घटनायां ये एकविंशत्यधिकैकशतं जनाः मृत्युमुपगताः ते उत्तर प्रदेशस्य, हरियाणायाः, मध्यप्रदेशस्य, राजस्थानस्य च निवासिनः आसन्। एकविंशत्यधिकैकशतं मृतकेषु षड् अन्यराज्याणां आसन्। एकत्रिंशत् व्रणितानां उपचारः सम्प्रति चिकित्सालये चलति, प्रायः सर्वे अपि संकटात् बहिः सन्ति। आकाशवाणी संवाददात्रानुसारं मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथः अवदत् यत् राज्यसर्वकारेण एडीजी आगरायाः नेतृत्वे विशिष्टान्वेषण-दलस्य गठनं कृतम् अस्ति

सुभाषितम्

कलहान्तानि हर्म्याणि
कुवाक्यानां च सौहृदम् ।
कुराजान्तानि राष्ट्राणि
कुकर्मान्तम् यशो नृणाम् ॥

भावार्थ- झगडों से परिवार टूट जाते हैं । गलत शब्द के प्रयोग करने से दोस्ती टूट जाती है । बुरे शासकों के कारण राष्ट्र का नाश होता है। बुरे काम करने से यश दूर भागता है।

प्रतीकसाठो मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

प्रथमां प्रभामण्डलकक्षां सम्पन्नं कृतवत् सौराभियानम् आदित्य- एल-1 इति अन्तरिक्षयानम्

हिमसंस्कृतवार्ताः । भारतस्य प्रथमं सौराभियानम् आदित्य- एल-1 इति अन्तरिक्षयानम् सूर्य-पृथिव्योः एल-1 इति केन्द्रं परितः प्रथमां प्रभामण्डलकक्षां सम्पन्नं कृतवत्। भारतीयान्तरिक्षानुसन्धानसङ्गठनेन, इसरो इत्यनेन ख्यापितं यत्, ह्यः अभियानेन द्वितीय-प्रभामण्डल-कक्षायां निर्विघ्नतया स्थानम् सुनिश्चितम्। आदित्य एल-1 अभियानम्, यत् लैग्रेन्जियन-बिन्दु एल-1 इत्यत्र 'संप्रेषितम् भारतीयसौराभियानमस्ति' तत् गतवर्षस्य सितम्बर-मासस्य द्वितीये दिने प्रक्षेपितं, अस्मिन् वर्षे जनवरी-मासस्य षड् दिनाङ्के निर्धारितप्रभामण्डल-कक्षायां प्रविष्टम्।

मणिपुर-जलप्रलयः - राज्यसर्वकारेण प्रभावितानाम् जनानां कृते उद्धारकार्याणि आरब्धानि

हिमसंस्कृतवार्ताः । मणिपुरे अत्यधिकवृष्ट्या आकस्मिकजलाप्लवेन च तत्रस्थेषु मण्डलेषु विनाशः उत्पन्नः अस्ति अपि च राज्यसर्वकारेण प्रभावितानाम् जनानां कृते उद्धारकार्याणि आरब्धानि। आगामिदिनद्वये राज्ये प्रचण्डवृष्टिः भविष्यति इति ऋतु विभागेन पूर्वानुमानितः अस्ति। मणिपुरे गतसोमवासरात् प्रचण्डवृष्टिः जायमाना वर्तते, अधुना नद्यः संकटस्तरात् उपरि प्रवहन्ति। इम्फालस्य ऋतुविभागेन उक्तं यत् ह्यः मणिपुरस्य पञ्चसु मण्डलेषु वर्षा अभवत् अपि च बिष्णुपुरमण्डले पञ्चाशीति मिलीलीटरमितवृष्ट्या सर्वाधिकवृष्टियुक्तम् मण्डलम् अभवत्। इम्फाल- उपत्यकायां प्रवहन्ति नद्यः इदानीं इम्फाल-नगरस्य निःसर्जकं प्रभावयन्ति। राज्यसर्वकारेण अद्य सर्वासं प्रशासनिकसंस्थानां सार्वजनिकावकाशस्य घोषणा कृता, श्वः यावत् विद्यालयाः पिहिताः भविष्यन्ति। उद्धार-पुनर्वास-प्रयासान् कर्तुं, प्रचण्डवृष्ट्या, जलप्रलयेन, भूस्खलनेन च प्रभावितानां जनानां आवश्यकतां सम्पूरयितुं अहर्निशम् -नियन्त्रणकक्षं स्थापितं वर्तते। नदीघट्टानां कृते जीर्णोद्धारकार्यं सम्प्रति प्रचलति।

अमेरिकीराष्ट्रपतिना जो बायडनेन स्वीकृतं यत् राष्ट्रपति- पदाय वादविवादे तस्य प्रदर्शनं सर्वोत्तमम् नासीत्

हिमसंस्कृतवार्ताः । अमेरिकीराष्ट्रपतिना जो बायडनेन ह्यः स्वीकृतं यत् राष्ट्रपतिपदाय वादविवादे तस्य प्रदर्शनं सर्वोत्तमम् नासीत्। व्हाइट हाउस इत्यस्य वार्तासचिवया कैरिन् जीन्-पियरे इत्यनय स्वकीयस्य दैनिक-वार्ताहर-सम्मेलने वार्ताहराः प्रोक्तम् यत् राष्ट्रा 4/4 वादविवादः सम्यग्राभवत्, परन्तु सा प्रतिपादितवती यत् सः कार्याणि कथं सम्पादनीयं हो सम्यक्तया जानाति, आगामिभ्यः चतुर्थः वर्षेभ्यः देशस्य संचालनाय सज्जः अस्ति इति। सा बाइडनस्य स्वास्थ्यस्य, तस्य

मानसिकस्वास्थ्यस्य स्थितेः, आगामिचतुर्वर्षपर्यन्तं देश संचालनस्य क्षमतायाः च विषयेऽपि कचितवती ।

२०१७ तमे वर्षे घोषितः मुख्यमन्त्री आसीत् धूमलः, सः षड्यंत्रस्य अन्तर्गतं पराजितः अभवत्- मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता: - **हमीरपुरम्।** मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् प्रेमकुमारधूमलस्य पराजयेन हमीरपुरमण्डलस्य महती हानिः अभवत्। विगतेषु ५ वर्षेषु मण्डले विकासकार्यं न कृतम्। जयरामः धूमलस्य दुर्बलीकरणाय हमीरपुरे विकासं स्थगितवान्। हमीरपुरतः कोऽपि मन्त्री न निर्मितः। धूमलः २०१७ तमे वर्षे घोषितः मुख्यमन्त्री आसीत्, सः एकस्य षड्यंत्रस्य कारणेन पराजितः अभवत्। अस्मिन् भाजपया सह ये जनाः वर्तमानसर्वकारस्य पतनस्य षड्यंत्रं कृतवन्तः ते अपि अन्तर्निहिताः आसन्। हमीरपुरसदृशं लघुमण्डलं पुनः मुख्यमन्त्री प्राप्स्यति इति कोऽपि न चिन्तयिष्यति स्म। परन्तु, प्रथमवारं काङ्ग्रेसपक्षः निम्नहिमाचलात् मुख्यमन्त्रीम् अकरोत्। मम स्वमण्डलस्य त्रयः विधायकाः सर्वकारस्य पतनस्य षड्यंत्रे भागं गृहीतवन्तः। विधायकाः अन्यजनपदेषु जनाः च स्वमण्डलस्य मुख्यमन्त्रीं इच्छन्ति तथा च हमीरपुरमण्डलस्य त्रयः विधायकाः मुख्यमन्त्रीं निष्कासयितुं व्यग्राः सन्ति। एते एव जनाः धूमलस्य पराजयस्य अपि षड्यंत्रं कृतवन्तः। मुख्यमन्त्री हमीरपुरविधानसभाक्षेत्रस्य निर्वाचनप्रचारकाले एतानि वचनानि उक्तवान्। सः अवदत् यत् यदा सर्वकारस्य पतनस्य प्रयासः कृतः तदा शिमला, काङ्गड़ा, सिरमौरः, कुल्लूः, ऊना, चम्बा इत्यादीनां मण्डलानां ३४ विधायकाः मया सह शिला इव स्थिताः, परन्तु हमीरपुरमण्डलस्य त्रयः विधायकाः मया सह विश्वासघातं कृतवन्तः। तेषु निर्दलीयः विधायकः आशीषशर्मा धनविषये अहंकारी अस्ति। सः दम्भात् १४ मासेषु त्यागपत्रं दत्तवान्, धनसाहाय्येन मतक्रयणेन पुनः सार्धत्रिवर्षं यावत् विधायकः भविष्यति इति चिन्तितवान्। धनशक्तिराजनीतिं कुर्वतां कृते कठोरपाठं शिक्षयन्तु इति हमीरपुरस्य जनान् निवेदयामि। आशीषशर्मा भाजपायाः राजनैतिकविपण्यां विक्रीतवान्, सः हमीरपुरजनानां मतं भावनां च विक्रीतवान्। अश्वव्यापारस्य एषा राजनैतिकदुष्टता या हिमाचले भाजपा-

स्वतन्त्रविधायकैः आरब्धा, केवलं जनसमूहः एव तस्य समाप्तिम् कर्तुं शक्नोति। इदम् निर्वाचनं जनमतस्य मूल्यस्य रक्षणस्य विषयः अपि अस्ति। यतः, ये धनद्वारा मतं क्रीतवन्तः ते पुनः विजयं प्राप्नुवन्ति चेत् मतस्य मूल्यं नष्टं भविष्यति। आशीषशर्मा व्यापारी अस्ति, ये मतव्यापारं कुर्वन्ति तेषां राजनीतिषु स्थानं न भवेत्। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् पूर्वनिर्वाचितः विधायकः जनानां खनिजसम्पत्त्याः लुण्ठनं कृत्वा धनं कृतवान्। सः स्वतन्त्रः विधायकः आसीत्, यदि काङ्ग्रेससर्वकारः कार्यं न करोति स्म तर्हि सः भाजपया सह विपक्षे उपविष्टः स्यात्, त्यागपत्रस्य का आवश्यकता आसीत्। परन्तु, भाजपातः प्राप्तवस्तूनां पूर्णायाः पेटिकायाः कारणेन प्रभावः आसीत् तथा च द्वितीयांशमपि ग्रहीतव्यम् आसीत्। इदानीमपि सः विधायकत्वेन निर्वाचनं प्रतिस्पर्धयति। यदि पूर्वं कार्यं न क्रियते स्म तर्हि इदानीं कस्य कार्यं सम्पादयितुम् अपेक्षितम्? अहं मुख्यमन्त्री अस्मि, अस्माकं सर्वकारः सार्धत्रिवर्षेभ्यः सत्तायां वर्तते, यदि अहं विस्मरणतः विधायकः भवेयम् तर्हि अद्यापि कार्यं न भविष्यति, यतः मया कार्यं कर्तव्यम् अस्ति। अतः काँग्रेसप्रत्याशी डॉ. पुष्पेन्दरवर्मणः पक्षे मतदानं कुर्वन्तु। पुष्पेन्द्रः प्रामाणिकः व्यक्तिः अस्ति, भवतः सेवां कुर्वन् अस्ति। तेभ्यः अवसरं ददातु, यत् किमपि कार्यं सः मां वदति, अहं सर्वं कार्यं करिष्यामि। जल- बस- मार्गादिसम्बद्धानां जनानां समस्तसमस्यानां समाधानं भविष्यति। व्यावसायिक आशीषस्य स्थाने स्थिरस्य पुष्पेन्द्रस्य चयनं कुर्वन्तु। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् पूर्वसर्वकारे हमीरपुर अधीनस्थचयनमण्डले प्रश्नपत्राणि विक्रीयन्ते स्म तथा च जयरामठाकुरः मुख्यमन्त्री आसीत् तदा शान्तिपूर्वकं निर्द्वां करोति स्म। सत्तां प्राप्य काङ्ग्रेससर्वकारेण चयनमण्डलं विघट्य प्रश्नपत्रविक्रेतारः कारागृहं पृष्ठतः प्रेषिताः। जयरामः राज्यस्य युनां भविष्यं कृत्वा क्रीडितः अस्ति। तस्य समये सर्वाः नियुक्तयः न्यायालये लम्बितानि आसन्, अस्माकं सर्वकारेण न्यायालये सम्यक् पक्षं कृत्वा परिणामप्राप्त्यर्थं नियुक्तिदानस्य च प्रक्रिया आरब्धा अस्ति। वयं १४ मासेषु २२ सहस्राणि सर्वकारीयनियुक्तयः कृतवन्तः, जयरामसर्वकारेण ५ वर्षेषु केवलं २०००० सर्वकारीयकार्यं दत्तम्। हमीरपुरे १५ वर्षाणि यावत् अटन्तस्य बसस्थानकस्य कार्यं आरब्धवान्। गान्धीचौकस्य मुखं परिवर्तितम्, विद्युत्तारं हत्वा सम्पूर्णं नगरं शोभनं क्रियते। एतदतिरिक्तं कोटि-कोटि- रूप्यकाणां विद्युत्-जल-मार्गकार्यं प्रचलति। जनाः मण्डलस्य मुख्यमन्त्रिणे, विकासाय च पुष्पिंदराय मतदानं कुर्वन्तु।

हिमाचलमार्गपरिवहननिगमः हानिप्रदायकेषु संकीर्णमार्गेषु च प्रचालयिष्यति टेम्पो- ट्रैवलरयानानि

हिमसंस्कृतवार्ता शिवा शर्मा। हिमाचलमार्गपरिवहननिगमः हिमाचलप्रदेशस्य हानिप्रदायकेषु संकीर्णमार्गेषु च टेम्पो ट्रैवलरयानं प्रचालयिष्यति। परिवहननिगमः टेम्पो ट्रैवलरयानानां क्रयणप्रक्रियायां प्रवृत्तः अस्ति। एतानि यानानि जनजातीयक्षेत्रेषु ग्रामीणक्षेत्रेषु च प्रचलिष्यन्ति। हानिप्रदायकानां, सङ्कीर्णमार्गाणाञ्च सूची निगमेन निर्मिता। येषां संख्या पञ्चाशतादप्यधिका भवितुम् अर्हतीति कथ्यते। एतदतिरिच्य अनेके मार्गाः सन्ति यत्र पुरातनबसयानानि प्रचलन्ति। एतानि बसयानानि अपि प्रतिस्थापनीयानि सन्ति। प्रायः २५० (पञ्चाशताधिकद्विशतम्) नूतनानां बसयानानां क्रयणं भविष्यति। परिवहननिगमस्यानुसारं अनेकेषु मार्गेषु बसचालकाः परिचालकाश्च स्ववेतनं शिलातैलस्य व्ययमूल्यं चापि पूरयितुं अक्षमाः सन्ति। अनेन निगमस्य निरन्तरं हानिर्भवति। जनजातीयक्षेत्रेषु अनेकमार्गेषु प्रतिदिनं १५ तः २० यात्रिणः बसयानैः गच्छन्ति। तेन सह ग्राम्यक्षेत्रेषु अपि कुत्रचिद् एतादृशी एव स्थितिः अस्ति। एतादृशे सति निगमेन यात्रिकाणां अनुसारं वाहनचालनस्य निर्णयः कृतः अस्ति। टेम्पोट्रैवलरयाने २० तः २२ पर्यन्तं आसनानि सन्ति। एतादृशे सति तानि हानिमार्गेषु चालयितुं प्रभावी सिद्धं भविष्यति। यदि यात्रिणः सङ्ख्या अधिका भविष्यति तर्हि ३२ आसनानां बसयानम् अपि प्रेषयितुं शक्यते। उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री अवदत् यत् जनानां कृते परिवहनस्य सुविधां प्रदातुं सर्वकारेण टेम्पोट्रैवलरयानानि चालयितुं निर्णयः कृतः अस्ति।

हिमाचलप्रदेशविश्वविद्यालयेन घोषितः स्नातकोत्तरप्रवेशपरीक्षापरिणामः

हिमसंस्कृतवार्ता - शिमला। हिमाचलप्रदेशविश्वविद्यालयेन २०२४-२५ तमस्य वर्षस्य शैक्षणिकसत्रस्य स्नातकोत्तर-उपाधिपाठ्यक्रमेषु प्रवेशार्थम् आयोजितासु प्रवेशपरीक्षासु बुधवासरे एम. ए. एम.कॉम, एम. ए. हिस्ट्री, एम. एस. सी. परीक्षाणां प्रवेशपरीक्षापरिणामो घोषितः। परीक्षार्थिनः विश्वविद्यालयस्य आधिकारिक- अन्तर्जालपुटके स्वपरिणामं द्रष्टुं शक्नुवन्ति।

गुजरात-हरिद्वारयोः अपि हिमाचलभवनस्य निर्माणम् सामान्यप्रशासनविभागः अनुबन्धे वा क्रयणार्थं वा भूमिं अन्वेषुं व्यग्रः

हिमसंस्कृतवार्ता: - **शिमला।** हिमाचलप्रदेशस्य जनाः हिमाचलभवनं गुजरातहरिद्वारयोः स्थातुम् अपि प्राप्स्यन्ति। तत्र गच्छतां जनानां कृते निवाससुविधाः प्रदातुं सर्वकारः विचारयति, यस्य कृते सामान्यप्रशासनविभागेन भूमेः अन्वेषणं आरब्धम् अस्ति। सामान्यप्रशासनविभागेन तत्रत्यानां सर्वकारैः सह विषयः गृहीतः अस्ति, शीघ्रमेव तस्य समाधानस्य अपेक्षा अस्ति। सामान्यप्रशासनविभागः राज्यसर्वकारेभ्यः अनुबन्धे भूमिं याचते, यदि न्यूनैः मूल्येन किञ्चित् भूमिं क्रेतव्या भवति तर्हि तत् कृत्वा तस्य कोऽपि हानिः नास्ति। चण्डीगढे दिल्लीनगरे अपि तथैव क्रियते। कथ्यते यत् चण्डीगढे द्वयोः स्थानयोः आवासमण्डलस्य भूमिः उपलभ्यते, यस्य कृते वार्ताः प्रचलन्ति। पूर्वं पञ्चकुलां भूमिः दृष्टा आसीत्, यस्याः क्रयणार्थं सर्वकारः सज्जः आसीत्। परन्तु अधुना सर्वकारेण मनः परिवर्त्य चण्डीगढे एव भूमिं प्राप्तुं निर्णयः कृतः। अत्र हिमाचलभवनस्य निर्माणार्थं सर्वकारस्य महती आवश्यकता वर्तते, यतः बहुसंख्याकाः जनाः तत्र गच्छन्ति, स्थातुं सुविधाः न प्राप्नुवन्ति। सम्प्रति तत्र प्रचलति हिमाचलभवनं पर्याप्तं नास्ति। अपरपक्षे दिल्ली- नगरस्य द्वारकानगरे अपि अन्यत् हिमाचलभवनं निर्मितं भवति यत्र प्रायः १५० कक्ष्याः निर्माणाधीनाः सन्ति। अत्र चतुर्तलीयभवनं निर्मितम् अस्ति, अधुनैव लोकनिर्माणमन्त्री

विक्रमादित्यसिंहश्च तत्र कार्यस्य वृत्तान्तं कृतवान् आसीत्। सामान्यप्रशासनविभागेन स्वकार्यं शीघ्रं कर्तुं सोमवासरे एव १९ कोटिरूप्यकाणां राशिः मुक्ता अस्ति। परन्तु सर्वकारस्य निर्देशानुसारं सामान्यप्रशासनविभागः गुजरातहरिद्वारयोः भूमिं अन्वेषयति। विशेषतः अत्रतः बहुसंख्याकाः जनाः हरिद्वारं गच्छन्ति, तत्र गच्छतां जनानां निवाससुविधानां कृते संघर्षः करणीयः भवति। एतादृशे सति सर्वकारः इच्छति यत् हरिद्वारे हिमाचलभवनं निर्मातव्यम्, येन अत्र प्रस्थायन्तः जनाः राहतं प्राप्नुयुः। केवलं सामान्यप्रशासनविभागस्य अन्तर्गतं भविष्यति, तत्र हिमाचलभवनं, दिल्ली, चण्डीगढ इत्यादीनां सुविधानां व्यवस्था भविष्यति। विभागीयाधिकारिणः वदन्ति यत् मुख्यमन्त्री अन्येषु राज्येषु हिमाचलभवनस्य निर्माणस्य एतादृशी व्यवस्थां कर्तुं निर्देशं दत्तवान्, यस्य विषये अन्यराज्यसर्वकारैः सह चर्चाः क्रियन्ते। यत्र यत्र भूमिः उपलभ्यते तत्र तत्र हिमाचलभवनस्य निर्माणं भविष्यति। यदि अनुबन्धे भूमिं प्राप्नुवन्ति तर्हि श्रेयस्करम् अन्यथा सर्वकारः केषुचित् स्थानेषु अपि भूमिं क्रेतुम् अर्हति। द्वारकापश्चात् दिल्लीनगरे अपि अन्यत् स्थानं दृश्यते। वार्ता प्रचलति स्म, एकदा विषयः अन्तिमरूपेण निर्धारितः जातः तदा दिल्लीनगरस्य अन्यस्मिन् स्थाने एतादृशी व्यवस्था भविष्यति।

सेबफलं सज्जं, सार्वभौमिकां पेटिकां न प्राप्य उद्यानपालकाः चिन्तिताः सन्ति, आपूर्तिः अद्यापि न प्राप्ता

'जुलाई १० दिनाङ्कात् पूर्वं पेटिकाः उपलभ्यन्ते' इति

"जुलाईमासस्य प्रथमे दिने एचपीएमसी इत्यनेन यूनियर्सलकार्टन इत्यस्य निविदाप्रक्रिया सम्पन्ना। तदनन्तरं कार्टननिर्माणकम्पनीं तस्य आपूर्तिं कर्तुम् आदेशः दत्ताः सन्ति। १० जुलाईतः पूर्वं मण्डले सर्वेषु एचपीएमसी सेबविक्रयकेन्द्रेषु उद्यानपालकेभ्यः एताः पेटिकाः प्राप्तुम् आरभन्ते।"

एचपीएमसी-प्रबन्धनिदेशकः
सुदेशकुमारमोक्टा

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। फलोद्यानेषु प्रारम्भिकविधिः सेबस्य उत्पादनं कृतम् अस्ति, परन्तु सेबं विपणीं प्रति आनेतुं सार्वत्रिकाः पेटिकाः न उपलभ्यन्ते। अस्य कारणात् शतशः उद्यानपालकानां समस्याः वर्धिताः सन्ति। उद्यानपालकानां सुविधां दृष्ट्वा अस्मिन् वर्षे सर्वकारेण राज्यस्य सर्वासु विपणिषु दूरदर्शीपेटिकानां स्थाने सार्वभौमिकपेटिकासु सेबस्य व्यापारः करणीयः इति निर्देशः दत्तः, परन्तु ऋतुः आरभ्यत इति अनन्तरम् अपि सार्वत्रिकपेटिकानां न प्राप्ते सति उद्यानपालकानां समस्या वर्धिता। पुरातनपेटिकाः मध्ये सेबं आनयितुं विनिमय-अभिकर्तृभ्यः सूचना दीयते। अस्य कारणात् विनिमय-अभिकर्तारः जनाः पूर्वमेव उद्यानपालकेभ्यः सेबं क्रेतुं नाङ्गीकुर्वन्ति।

हिमाचलसचिवालये एव निर्मिताणि भविष्यन्ति कर्मचारिणां २०० तः अधिकानि राजस्वसम्बद्धानि प्रपत्राणि

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। हिमाचल-सचिवालये एव अधिकारिणः कर्मचारिणः च स्वभूमिसम्बद्धानि प्रपत्राणि, आधारपत्रं, पारपत्रं (पासपोर्ट), अन्ये च २०० तः अधिकानि प्रपत्राणि सज्जीकर्तुं शक्नुवन्ति। एषः उपक्रमः राज्यसचिवालयस्य कर्मचारी-सहकारी-ऋणबचतगैरकृषकसमित्या कृतः अस्ति। एलर्जली भवनकक्षे क्रमाङ्के बी-७ इत्यत्र एतां सुविधां कर्मचारिणः प्राप्स्यन्ति। भारतसर्वकारस्य सूचनाप्रौद्योगिकीक्षेत्रयोजनायाः अन्तर्गतं विशेषानुमोदने च सचिवालय-सहकारीसङ्घः स्वस्य साधारणसेवाकेन्द्रम् उद्घाटितवान् अस्ति। सूचनानुसारम् अस्मिन् केन्द्रे सचिवालयस्य अधिकारिणां कर्मचारिणां च भूमिसम्बद्धानि अभिलेखानि, आधारकार्ड, पैनकार्ड, पासपोर्ट, राशनकार्डसम्बद्धानि प्रपत्राणि, डाकटिकटं, कानूनीपत्राणि च सहितं सर्वप्रकारस्य प्रमाणपत्राणि च सज्जीकर्तुं कार्यं भविष्यति।

पेटिकापूर्तिः (कार्टन-सप्लाई) न आगता

कोटगढस्य बुट्टीक्षेत्रस्य उद्यानपालकः सुरेन्द्रभलैकः उक्तवान् यत्, फलोद्यानेषु रेडजून-सेबस्य सस्यं सज्जम् अस्ति। पेटिकानाम् अभावात् ते विक्रयणार्थं विपणीं प्रति नेतुम् न शक्नुवन्ति। प्रतिवर्षं समितिद्वारा कार्टनप्रदानं भवति, परन्तु अद्यावधि पेटिका-आपूर्तिः समितितः अपि न प्राप्ता।

नूतनानां पेटिकानां आपूर्तिः अद्यापि न प्राप्ता' इति

कोटगढस्य उद्यानपालकः जोगेन्द्रसिंहः अवदत् यत् पुरातनाः पेटिकाः अद्यापि अवशिष्टाः सन्ति, परन्तु तेषु सेबं न विक्रीयन्ते। यावत् पेटिकाः न प्राप्स्यन्ते तावत् क्षेत्रेषु सस्यं शयितं तिष्ठति। करसोगस्य उद्यानपालकः सचिन चौहान इत्यनेन उक्तं यत् अद्यापि नूतनानां पेटिकानाम् आपूर्तिः न प्राप्ता। यदि उद्यानपालकैः तस्य आपूर्तिः समये न प्राप्यते तर्हि उद्यानपालकाः मार्गं गत्वा सेबविक्रयणं कर्तुं बाध्यन्ते।

त्रिसूचनानन्तरं निरस्तं भविष्यति विनिमय- अभिकर्तृणाम् अनुज्ञापत्रम्

एपीएमसी-शिमलाकिन्नौरयोः सचिवः देवराज कश्यपः इत्यनेन उक्तं यत् पुरातनपेटिकासु सेबस्य विक्रयणाय विनिमय-अभिकर्तृणाम् कृते सूचनापत्रं दीयते। त्रिसूचनाः प्राप्य विपण्यां विनिमय-अभिकर्तृणाम् कृते आबंटितं स्थानम्, अनुज्ञापत्रं च द्वयोः अपि निरस्तीकरणं भविष्यति। विनिमय-अभिकर्ता स्वस्य कृषिक्षेत्रे दूरदर्शन-कार्टन-मध्ये सेब-पेटिकाः अवतारयति चेदपि तस्मै सूचनापत्रं दीयते।

सचिवालये शतशः अधिकारिणः कर्मचारी च कार्यरताः सन्ति। सम्प्रति जनानां कृते प्रपत्राणि सज्जीकर्तुं सुगमकेन्द्रं वा उपायुक्तकार्यालयं वा गन्तव्यम् भवति। एषा सुविधा कर्मचारिणां समयस्य रक्षणं करिष्यति। कर्मचारीसहकारीऋणं, बचतविधानसभासमित्याः अध्यक्षः राजेशभारद्वाजः, निदेशकश्च उपमन्यु वर्मा अवदताम् यत् सुगमकेन्द्रस्य उद्घाटनेन कर्मचारिभ्यः अधिकारिभ्यः च लाभः भविष्यति। सः अवदत् यत् सचिवालयः समितिपक्षतः कर्मचारिभ्यः ऋणं ददाति। समये समये समितिद्वारा कर्मचारिभ्यः अधिकारिभ्यः च आश्रयं प्रदत्तम् अस्ति। कर्मचारिणः चिरकालात् एतत् विषयं उत्थापयन्ति स्म। एतादृशी परिस्थितौ प्रशासनेन सह विषयं स्वीकृत्य एषा व्यवस्था कार्यान्विता अस्ति। एषा सुविधा कर्मचारिणां कृते उपयोगी सिद्धा भविष्यति।

**शीघ्रमेव नवीनकार्यकारिण्याः
निर्वाचनं भविष्यति**

कर्मचारीसहकारीऋणं, बचतसभासमित्याः च निर्वाचनं सचिवालये जायमानम् अस्ति। तस्य सज्जता आरब्धा अस्ति। जुलाईमासस्य १५ दिनाङ्कात् परं कदापि निर्वाचनं कर्तुं शक्यते इति कथ्यते।

॥ श्रीरामायणकथा ॥

उत्तरकाण्डम्!
(अष्टविंशः सर्गः)
बालिसुग्रीवयोः
जन्मवृत्तान्तकथनम्।
(द्वितीयः खण्डः)

तदा सा त्रैलोक्यसुन्दरी युगपत् महेन्द्रसूर्याभ्यां दृष्ट्वा। तां दृष्ट्वा तौ उभावपि कन्दर्पवशगौ अभवताम्। ततः तस्याः तद् अद्भुतं रूपं दृष्ट्वा पन्नगाविव क्षुभितसर्वाङ्गौ तौ सुरेन्द्रौ आत्मनः धैर्यम् अत्यजताम्। ततः सुरेन्द्रेण बीजं तस्याः शिरसि पातितम्। ततः सा नारी सुरेन्द्रस्य अमोघबीजेन बलवन्तं वानरम् अजनयत्। बालेषु पतितं बीजं तदर्थं तस्य नाम बाली अभवत्। कन्दर्पवशवर्तिना भास्करेणापि तस्याः ग्रीवायां बीजं पातितं तदर्थं ततः सुग्रीवः समजायत। एवं तौ सुरेन्द्रौ महाबलौ वानरेन्द्रौ उत्पाद्य वासवः बालिने काञ्चनीं मालां दत्त्वा इन्द्रलोकम् अगच्छत्। सूर्यदेवोऽपि स्वसुतस्य कृते कृतेषु व्यवसायेषु पवनात्मजं निरूप्य सविताम्बरम् अगच्छत्। तस्यां निशायाम् अतिवाहितायाम् उदिते च दिवाकरे सः नृपः पुनः तद् वानररूपं प्राप्नोत्। ततः तेन वानरेण स्वस्य प्लवङ्गमौ पुत्रौ तदा अमृतकल्पानि मधूनि पायितौ। ततः परं सः ऋक्षरजाः पुत्रौ गृहीत्वा ब्रह्मणः अन्तिकम् अगच्छत्। लोकपितामहः ब्रह्मदेवः पुत्रम्

हिमसंस्कृतवार्ता, प्रदीपः
pradipnath997@gmail.com

सा महती गुणसम्पन्ना पुरी विद्यते। तत्र बहूनि वानरयूथानि वसन्ति। सा विश्वकर्मकृता दिव्या पुण्यवती पुरी विद्यते। सा पुरी कामरूपिणां वानराणां वासभूमिः विद्यते। तत्र गत्वा त्वं सर्वैः वानरैः सह सर्वान् वानरमुख्यान् आहूय तेभ्यः मदीयम् आदेशं निवेदय! ततः एतं राजानं महदासने अरोप्य अभिषेचय। एनम् ऋक्षरजसं दृष्टमात्रेण ते सर्वे वानराः नित्यम् एतस्य वशानुगाः भविष्यन्ति। ब्रह्मणा एवमुक्ते वचने सः दूतः तं हरीश्वरम् ऋक्षरजसं पुरतः कृत्वा तां शुभां पुरीम् अगच्छत्। तत्र गत्वा सः दूतः पितामहनियोगतः तम् ऋक्षरजसं राजानम् अस्थापयत्। एवं सः राजा भूत्वा पृथिव्यां ये ये प्लवङ्गमाः आसन् तान् सर्वान् आज्ञाप्य कार्येषु न्ययोजयत्। हे राम! एवमेव सः ऋक्षरजाः बालिसुग्रीवयोः पिता माता चापि।

नवदेहल्यां आरब्धं वैश्विक-भारत-एआई-शिखर सम्मेलनम्, केन्द्रीयमन्त्री अश्विनीवैष्णवः उद्घाटनम् अकरोत्

हिमसंस्कृतवार्ताः । इलेक्ट्रॉनिक्स एवं सूचना प्रौद्योगिक-मन्त्री अश्विनी वैष्णवः प्रोक्तवान् यत् कृत्रिम बुद्धिमत्तायाः क्षमताम् उपयोक्तुं भारतस्य दृष्टिकोणोद्देश्यं प्रौद्योगिक्याः लोकतन्त्रीकरण इत्यस्ति। अद्य नवदिल्ल्यां वैश्विक भारत-एआई-शिखर सम्मेलनं समुद्घाटयन् श्री वैष्णवः सबलं प्रतिपादितवान् यत् प्रौद्योगिकी समेषां कृते सुलभा स्यात्। तेन प्रोक्तं यत् सर्वकारेण अनतिचिरमेव भारत-एआई-अभियानं विमोचयिष्यते। इदं अभियानं दशसहस्रकोटि-रुप्यात्मकं भविष्यति। तेनोदीरितं यत् समस्यानां समाधाने एआई-एकं बृहत्तमं उपकरणं भवितुमर्हति। द्विदिवसात्मके अस्मिन् सम्मेलने एआई-अनुप्रयोगः, शासन सम्बद्ध-पक्षाः समेत्य विविध विषयाणामुपरि चर्चा भविष्यति।

विदेशमन्त्री एस. जयशंकरः रूसदेशस्य विदेशमन्त्रिणा सर्गेय् लावरोव इत्यनेन सह भारतीयनागरिकाणां विषये महतीं चिन्तां प्रकटितवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः । विदेशमन्त्री डा. एस्. जयशङ्करः अद्य कजाख्स्तान् देशस्य अस्ताना-नगरे स्वीयसमक्षेण रूसदेशस्य विदेशमन्त्रिणा सर्गेय् लावरोव् इत्यनेन सह वर्तमानकाले युद्धक्षेत्रे स्थितानां भारतीयनागरिकाणां विषये महतीं चिन्तां प्रकटितवान्। डा. जयशङ्करः तेषां सुरक्षितं शीघ्रं च पुनरागमनार्थं आग्रहमपि अकरोत्। उभौ मन्त्रिणौ शङ्काई-सहयोग-शिखरसम्मेलनेतर भारत-रूसयोः द्वैपाक्षिकसहभागित्वविषये समकालीनविषयेषु च विस्तृतं वार्तालापम् अकुरुतां ।

इन्दौरनगरस्थिते श्रीयुगपुरुषधामबौधिकविकासकेन्द्रे खाद्यविषाक्ततायाः घटनायां पञ्च बालकाः मृत्युमुपगताः

हिमसंस्कृतवार्ताः । मध्यप्रदेशस्य इन्दौरनगरस्थिते श्रीयुगपुरुषधामबौधिकविकासकेन्द्रे खाद्यविषाक्ततायाः आशङ्कायाः घटनायां पञ्च बालकाः मृत्युमुपगताः। इन्दौरस्य मण्डलाधिकारी आशीषसिंहः वार्ताहरान् सूचितवान् यत् अष्टत्रिंशत् यावत् बालकाः चिकित्सकीयनिरीक्षणे उपचाररताः सन्ति। आगामिषु अष्टचत्वारिंशत् होरासु वयं आश्रमे सूक्ष्मतया निरीक्षणं करिष्यामः यदि कस्मिन् अपि बालके किमपि लक्षणं दृश्यते तर्हि तस्मै तत्क्षणमेव चिकित्सालये नेश्यामः इति सः अवदत्।